

CONGRESTEKST **JONG ZIJN ZONDER ZORGEN.**

Jongeren met problemen worden in Vlaanderen nog te vaak in de steek gelaten. De media overspoelen ons met schrijnende verhalen, gaande van jongeren in nood die geen hulp vinden en simpelweg op straat worden gedropt, over tienermeisjes die in de politiecel belanden tot een speciaal interventieteam van de politie dat het nodig vindt om in een jeugdinstelling een plastic kogel af te vuren op een 14-jarig meisje. Deze verhalen hebben één pijnlijke vaststelling gemeen: voor veel jongeren is hulp veraf - als er al hulp beschikbaar is.

Niet elk kind en niet elke jongere in Vlaanderen leidt een onbekommerd leven. Voor sommigen duiken er problemen op die te groot zijn om alleen te overwinnen. Ze groeien op in moeilijke omstandigheden, ze hebben het psychisch zwaar, of ze vinden niet de juiste weg in het leven. Zeker die kinderen verdienen alle aandacht en zorg. Al te vaak faalt de maatschappij in haar opdracht.

Gezinnen die onder druk staan, krijgen vandaag niet de ondersteuning die ze nodig hebben. Centra voor Kind- en Gezinszorg wijzen tot een derde van de hulpvragen af wegens capaciteitsgebrek. Kinderen die nood hebben aan thuisbegeleiding, krijgen die niet - of veel te laat. Thuisbegeleidingsdiensten kampen met wachttijden die tot vijf jaar oplopen. Eind vorig jaar stonden maar liefst 7.500 kinderen en jongeren op een wachtlijst van een niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpvoorziening. Elke dag opnieuw worden bijna twintig kinderen aangemeld bij een crisismeldpunt omdat de nood acuut en niet meer beheersbaar is voor het kind of de omgeving. Erg vaak worden deze kinderen met een kluitje in het riet gestuurd. Er is geen ondersteuning beschikbaar voor hen, geen noodopvang vrij.

Onze samenleving mag kinderen en jongeren niet aan hun lot overlaten. Elke jongere heeft recht op de juiste zorg. Dat is onze plicht als samenleving.

CONGRES **JIJ MAAKT MORGEN**

In het kader van **#ijmaaktmorgen** hebben we met zoveel mogelijk jongeren, ouders, leerkrachten, hulpverleners en experts gepraat en zijn we de discussie aangegaan. Op basis daarvan kwamen we tot de volgende principes en kernpunten:

We nemen alle maatregelen om te vermijden dat kinderen en hun ouders een beroep moeten doen op jeugdhulp en daarom zetten we in op **preventie**.

Zorggarantie voor elk kind en het recht op jeugdhulp. Voor elk kind de garantie dat hij of zij zich ten volle kan ontplooiën en volwaardig deel kan uitmaken van de samenleving. Om die garantie waar te maken is een toegankelijke jeugdzorg nodig, met hulp op maat. Die zorg moet dicht aansluiten bij de behoeften van het kind en van het gezin waarin het opgroeit. We verankeren het recht op jeugdhulp en de zorggarantie in een decreet.

Toegankelijkheid van jeugdzorg staat voorop, zodat kinderen, jongeren en hun ouders makkelijk de weg naar jeugdhulp vinden. Hiervoor zijn een vlotte bereikbaarheid en aanbod van jeugdhulp op plaatsen waar kinderen en jongeren sowieso komen, essentieel. Concreet kunnen jongeren ook na de schooluren en tijdens weekends en vakanties terecht met hun vragen, zorgen en problemen bij organisaties als het Jongeren Advies Centrum (JAC) en bij hulp- en chatlijnen.

We erkennen de vertrouwensband die kinderopvang, scholen en jeugdverenigingen opbouwen met kinderen en jongeren. Zij vangen vaak als eerste signalen op. We duwen onderwijsmensen of jeugdwerkers niet in de rol van hulpverlener, maar erkennen wel de vertrouwensband. Scholen en zij die leerlingen begeleiden krijgen de mogelijkheden en middelen om kort op de bal te spelen bij signalen van leerkrachten. Jeugdverenigingen hebben recht op coaching in hoe om te gaan met deze thematiek. We stappen naar jongeren en hun gezin die nu de weg naar hulp niet vinden. We voorzien zorgcoördinatie in het secundair onderwijs.

We weten dat kinderen en jongeren vaak lang moeten wachten op de juiste hulp, maar we weten niet altijd hoe lang, of met hoeveel ze zijn. Daarom wordt **vanaf nu elke zorgvraag geregistreerd**.

Het is de taak van de overheid te verzekeren dat **het aanbod voldoende groot** is en dat daarvoor financiering is. We erkennen het belang van de eerstelijns hulp, de ambulante en de residentiële opvang. We versterken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. De crisisjeugdhulpverlening moet beter, maar moet vooral zoveel mogelijk overbodig worden gemaakt. We kiezen ook voor een echte structurele shift, voelbaar op het terrein, van residentiële opvang naar preventie, in vroegbegeleiding, ambulante hulp en thuishulp. Ook de procedure voor gedwongen opname moet beter.

Jeugdhulpverleners krijgen de tijd en de middelen om gepaste hulp te bieden. De **personeelstekorten worden weggewerkt**. Er wordt opnieuw geïnvesteerd in voldoende personeel, dat recht heeft op correcte arbeidsvoorwaarden, intervisie en coaching, levenslang en levensbreed leren.

De toegang tot zorg houdt rekening met de vastgestelde noden. We maken werk van **een aanbod op maat van de individuele kenmerken van elk kind en elke jongere** en zijn of haar gezin.

We herstellen het **vertrouwen in de hulpverlener**. We maken van de jeugdhulpmodules brede mandaten, waardoor de hulpverlener beter kan antwoorden op de noden van het kind. We snoeien drastisch in de administratieve verplichtingen. We zorgen voor een ondersteunende overheid in plaats van een controlerende overheid. De aanmeldingsprocedure wordt sterk vereenvoudigd. Hulpverleners krijgen het vertrouwen om zelf in te schatten hoe lang een kind een bepaalde vorm van begeleiding nodig heeft. We zorgen voor continue dienstverlening en naadloze aansluiting van de ene vorm van hulpverlening op de volgende.

Elke jongere heeft recht op een trajectbegeleider: iemand die het vertrouwen van het kind geniet en het blijft volgen doorheen het volledige hulpverleningstraject, tot aan de volwassenheid en daar voorbij. Op 18 jaar worden jongeren niet aan hun lot overgelaten. Jongeren worden betrokken bij het opstellen van hun hulptraject en bij de evaluatie van het beleid.

Jongvolwassenen die de jeugdhulp intussen verlieten, worden via interviews die voldoende ruimte bieden voor persoonlijke verhalen, uitgenodigd mee te werken aan dit permanente evaluatiesysteem.

We hebben **aandacht voor het kind én voor de context waarin het kind opgroeit**. Wanneer het niet goed gaat met de ouders, mag hulpverlening niet stoppen bij de kinderen. We bekijken de leefomstandigheden van de kinderen in brede zin, ook op vlak van huisvesting, onderwijs en gezondheid. Relevante informatie moet gedeeld worden tussen de verschillende diensten die het kind begeleiden. Ook naar de ouders en ervaringsdeskundigen moet geluisterd worden, zodanig dat de context van het kind meegenomen wordt in het hulpverleningstraject. We hebben ook aandacht voor de specifieke situatie van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen.

Kinderen en jongeren hebben recht op een geweldloos leefklimaat. Op het moment dat een kind geen andere uitweg meer ziet dan geweld te gebruiken, is het van wezenlijk belang dat de hulpverleners op de minst ingrijpende manier kunnen reageren. Belangrijk zijn de competenties te verhogen, grenzen te bepalen en professionele dialoog aan te gaan tussen de partijen (politiediensten, gerechtelijke diensten, artsen en hulpverleners) om zo de aanpak en de bijhorende, duidelijkheid te onderscheiden, rollen af te stemmen. sp.a wil hierover een sereen en open debat.

Kinderen komen relatief vaak terecht in de jeugdzorg omdat ouders gewoonweg niet over de middelen beschikken om het kind in goede omstandigheden te laten opgroeien. We nemen maatregelen om gezinnen uit armoede te tillen, want deze zijn cruciaal in het voorkomen van problemen bij jongeren. Daarom voorzien we zeker **extra kinderbijslag voor kinderen in armoede en kinderen met zorgnoden** in de vorm van een toeslag bovenop het basisbedrag, automatisch toegekend. We zetten prioritair in op begeleiding en dialoog.

Psychotherapie voor jongeren en ouders wordt teruggebetaald.

We investeren in voldoende capaciteit en mankracht bij de sociale dienst van de jeugdrechtbank en in instellingen, en **hervormen het proces** dat gevolgd wordt bij effectieve plaatsing, zodat elke jongere een correcte begeleiding krijgt.

Kinderen en jongeren in een verontrustende opvoedingssituatie moeten snel hulp krijgen. De **rol van de Ondersteuningscentra Jeugdzorg (OCJ) moet worden verduidelijkt**. Het OCJ moet sneller en actiever optreden wanneer hulpverleners melden dat de integriteit van het kind in het gedrang is. Er komt een duidelijkere afbakening van het begrip 'vrijwilligheid': wanneer ouders zeggen mee te werken, maar dat in de feiten niet doen, kan niet worden volgehouden dat er sprake is van 'vrijwilligheid'. Het belang van het kind staat centraal.

Kinderen voor een korte of lange periode, voltijds of deeltijds, opvangen in een pleeggezin kan een goed alternatief zijn voor residentiële opvang. We zorgen voor **een echt statuut voor pleegouders**, met inbegrip van een verlofregeling bij de opvang van een kind, en garanderen het recht op voortgezet contact tussen kind en pleegouders, na een pleegperiode.